

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีกับการรับรู้ประโยชน์และการนำไปใช้เพื่อการเสริมสร้างบทบาทที่สร้างสรรค์ของตนเองในสตรี” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งเป็นการวัดตัวแปรเพียงครั้งเดียว (One-Shot Descriptive Study) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ประชากร

ประชากรที่ทำการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชากรเพศหญิงในกรุงเทพมหานครซึ่งมีอายุตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป อาศัยอยู่ในเขตปกครอง 38 เขต จำนวนทั้งสิ้น 2,003,179 คน (ที่มา : สำนักงานกลางทะเบียนราษฎร กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย : 2537)

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยคำนวณจากสูตรดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์, 2537)

$$n = \frac{N}{(1+Ne^2)}$$

เมื่อ n = จำนวนตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

(ในที่นี้ได้แก่ ประชากรเพศหญิงที่พักอาศัยใน กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวน 2,003,179คน)

e = ค่าความผิดพลาดจากจำนวนตัวอย่าง

(ในที่นี้ใช้ร้อยละ 5 ฉะนั้น $= 0.05$)

เมื่อนำมาแทนค่าสูตรก็จะได้เป็นจำนวนตัวอย่างที่ควรใช้ ดังนี้

$$n = \frac{2,003,179}{1+2,003,179(0.05)^2}$$

$$= 399.92 = 400$$

ดังนั้นจะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างไม่ต่ำกว่า 400 คน ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) ดังนี้

1. ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยสุ่มมาจำนวน 1 ใน 3 ของเขตทั้งหมดในกรุงเทพมหานคร ซึ่งจะได้จำนวนเขตทั้งสิ้น 13 เขต ดังนี้

1) บางซื่อ	6) คลองสาน	11) บางกะปิ
2) บางรัก	7) ประเวศ	12) สาทร
3) ลาดพร้าว	8) บางเขน	13) ราชเทวี
4) พระโขนง	9) คลองเตย	
5) ห้วยขวาง	10) ปทุมวัน	

2. ใช้วิธีเลือกแบบ Quota Sampling ซึ่งแต่ละเขตสุ่มประชากรเพศหญิงที่มีอายุตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป เขตละ 32 คน ดังนั้นจากทั้งหมด 13 เขต สุ่มมาเขตละ 32 คน ก็จะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างสำหรับงานวิจัยครั้งนี้จำนวนทั้งสิ้น 416 คน

3) ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยไปตามสถานที่ต่าง ๆ เช่น สถานที่ราชการ ห้างสรรพสินค้า โรงภาพยนตร์ มหาวิทยาลัย โรงพยาบาล ห้างร้านและบริษัท ที่ตั้งกระจายอยู่ในเขตต่าง ๆ ทั่วพื้นที่ 13 เขตในกรุงเทพมหานคร ซึ่งจะมีกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะทางประชากรที่แตกต่างกันและทำให้การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างง่ายขึ้น กำหนดระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลประมาณ 1 เดือน หรือจนกว่าจะได้กลุ่มตัวอย่างครบตามจำนวนที่ต้องการ (ธันวาคม 2538)

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ สามารถแจกแจงตามสมมติฐานได้ดังนี้
สมมติฐานที่ 1 : สตรีที่มีลักษณะทางประชากรที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีต่างกัน

ตัวแปรอิสระ - ลักษณะทางประชากร ได้แก่ อายุ อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษา
สถานภาพสมรส

ตัวแปรตาม - การเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรี

สมมติฐานที่ 2 : การเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีมีความสัมพันธ์กับการรับรู้
ประโยชน์ด้านต่าง ๆ

- ตัวแปรอิสระ - การเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรี
ตัวแปรตาม - การรับรู้ประโยชน์

สมมติฐานที่ 3 : การเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีมีความสัมพันธ์กับการนำไป
ใช้เพื่อการเสริมสร้างบทบาทที่สร้างสรรค์ของตนเองในสตรี

- ตัวแปรอิสระ - การเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรี
ตัวแปรตาม - การนำไปใช้เพื่อการเสริมสร้างบทบาทที่สร้างสรรค์ของตนเอง

สมมติฐานที่ 4 : การรับรู้ประโยชน์ด้านต่าง ๆ ในการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับ
สตรีมีความสัมพันธ์กับการนำไปใช้เพื่อการเสริมสร้างบทบาทที่สร้าง
สรรค์ของตนเองในสตรี

- ตัวแปรอิสระ - การรับรู้ประโยชน์ด้านต่าง ๆ
ตัวแปรตาม - การนำไปใช้เพื่อการเสริมสร้างบทบาทที่สร้างสรรค์ของตนเองในสตรี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งผู้
วิจัยได้สร้างขึ้นโดยการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ เอกสาร และรายงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ
การวิจัย รวมทั้งการสอบถามจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับ
การวิจัย ลักษณะของแบบสอบถามเป็นคำถามปลายปิด (Close-Ended Questionnaire) โดย
ได้แบ่งการถามออกเป็น 4 ตอน และคำถามปลายเปิด 1 ตอน (Open-Ended Questionnaire)
ดังนี้

ตอนที่ 1 - เป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะประชากร ได้แก่ อายุ อาชีพ รายได้
ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รวม 5 ข้อ

ตอนที่ 2 - เป็นคำถามเกี่ยวกับการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรี รวม 8 ข้อ

ตอนที่ 3 - เป็นคำถามเกี่ยวกับการรับรู้ประโยชน์จากการชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรี
ใน 3 ด้าน คือ ด้านคุณลักษณะส่วนตัวของสตรี ด้านชีวิตและครอบครัว และ
ด้านการมีส่วนร่วมในสังคม รวม 13 ข้อ

ตอนที่ 4 - เป็นคำถามเกี่ยวกับการนำไปใช้เพื่อการเสริมสร้างบทบาทที่สร้างสรรค์ของตนเอง ใน 3 ด้าน คือ ด้านคุณลักษณะส่วนตัวของสตรี ด้านชีวิตและครอบครัว ด้านการมีส่วนร่วมในสังคม รวม 14 ข้อ

ตอนที่ 5 - เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลเพื่อการปรับปรุงรายการ รวม 2 ข้อ

การทดสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบหาความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ของแบบสอบถาม ดังนี้

1. นำแบบสอบถามไปหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามที่ได้เรียบเรียงแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งได้แก่ อาจารย์ที่ปรึกษา นักวิชาการ เป็นผู้ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ (Wording) เพื่อขอคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขแล้วจึงค่อยนำเอาแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบหาความเที่ยงตรงเรียบร้อยแล้วไปสอบถามในการเก็บข้อมูลจริง

2. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทำการทดสอบ (Pretest) หาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มประชากรเพศหญิงที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่มที่เลือกไว้ จำนวน 30 คน เพื่อนำค่าที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่นโดยนำส่วนของคำถามเกี่ยวกับการรับรู้ประโยชน์จากการชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีและการนำไปใช้เพื่อการเสริมสร้างบทบาทที่สร้างสรรค์ของตนเอง ซึ่งเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach ดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์, 2537 : 116)

$$\alpha = \frac{k}{(k-1)} \left| \frac{1 - \sum V_1}{V_t} \right|$$

เมื่อ α คือ ค่าความเชื่อถือได้

k คือ จำนวนข้อ

V_1 คือ ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

V_t คือ ความแปรปรวนของคะแนนรวมทุกข้อ

จากการทดสอบแบบสอบถาม ปรากฏว่า ในการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ได้ผลดังนี้

ตอนที่ 3 - วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้ประโยชน์ที่ได้รับจากการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรี ผลปรากฏว่า

	ด้านคุณลักษณะส่วนตัว ของสตรี	ด้านชีวิตและครอบครัว	ด้านการมีส่วนร่วมใน สังคม
ค่าความเชื่อมั่น	.7897	.8802	.8147

ตอนที่ 4 - วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับการนำไปใช้เพื่อการเสริมสร้างบทบาทที่สร้างสรรค์ของตนเองในสตรี ผลปรากฏว่า

	ด้านคุณลักษณะส่วนตัว ของสตรี	ด้านชีวิตและครอบครัว	ด้านการมีส่วนร่วมใน สังคม
ค่าความเชื่อมั่น	.7800	.8910	.8538

จากค่าตัวเลขที่ได้สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามครั้งนี้ได้ว่า มีความเชื่อมั่นอยู่ในเกณฑ์สูงพอที่จะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไปได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ได้กำหนดไว้แล้วด้วยการให้กลุ่มตัวอย่างกรอกแบบสอบถามด้วยตัวเอง และหรือใช้วิธีการสัมภาษณ์ตามรายการในแบบสอบถาม ซึ่งก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูลจริงผู้วิจัยจะได้ทำการอบรมผู้ช่วยวิจัย โดยการซักซ้อมและทำความเข้าใจในแบบสอบถามและวิธีการในการตอบคำถาม

เกณฑ์การให้คะแนน

สำหรับข้อมูลจากการวัดตัวแปรต่าง ๆ ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังต่อไปนี้

1. การเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรี

การวัดตัวแปรเกี่ยวกับการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรี วัดจากความบ่อยครั้งในการเปิดรับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนที่กำหนดไว้ ดังนี้

ความบ่อยครั้งของการเปิดรับ

ดูบ่อย-เป็นประจำ	2	คะแนน
ดูบ้างบางครั้ง	1	คะแนน
ไม่เคยดู	0	คะแนน

2. การรับรู้ประโยชน์จากการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรี

การวัดตัวแปรเกี่ยวกับการรับรู้ประโยชน์จากการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรี วัดจาก 3 ด้าน คือ ด้านคุณลักษณะส่วนตัวของสตรี ด้านชีวิตและครอบครัว ด้านการมีส่วนร่วมในสังคม โดยแต่ละด้านได้แบ่งระดับการรับรู้ที่ได้เป็น 5 ระดับ ดังนี้

ได้รับมากที่สุด	5	คะแนน
ได้รับมาก	4	คะแนน
ได้รับปานกลาง	3	คะแนน
ได้รับน้อย	2	คะแนน
ไม่ได้รับเลย	1	คะแนน

3. การนำไปใช้เพื่อการเสริมสร้างบทบาทที่สร้างสรรค์ของตนเอง

การวัดตัวแปรเกี่ยวกับการนำไปใช้เพื่อการเสริมสร้างบทบาทที่สร้างสรรค์ของตนเอง วัดจาก 3 ด้าน คือ ด้านคุณลักษณะส่วนตัวของสตรี ด้านชีวิตและครอบครัว ด้านการมีส่วนร่วมในสังคม โดยแต่ละด้านได้แบ่งระดับการนำไปใช้เป็น 5 ระดับ ดังนี้

นำไปใช้มากที่สุด	5	คะแนน
มาก	4	คะแนน
ปานกลาง	3	คะแนน
น้อย	2	คะแนน
ไม่ได้เลย	1	คะแนน

4. ข้อมูลเพื่อการปรับปรุงรายการ

ตอบ	ให้	1	คะแนน
ไม่ตอบ	ให้	0	คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย

ผู้วิจัยใช้เกณฑ์เฉลี่ยในการแปลความหมายของค่าระดับคะแนนดังนี้ คือ

1.00-1.50	หมายถึง	น้อยมาก
1.51-2.50	หมายถึง	น้อย
2.51-3.50	หมายถึง	ปานกลาง
3.51-4.50	หมายถึง	มาก
4.51 ขึ้นไป	หมายถึง	มากที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำเสนอและสรุปผลการวิจัยครั้งนี้ได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ดังนี้คือ

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) โดยใช้การแจกแจงความถี่ แสดงตารางแบบร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean) เพื่ออธิบายข้อมูลเกี่ยวกับ ลักษณะทางประชากร การเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรี การรับรู้ประโยชน์และการนำไปใช้เพื่อการเสริมสร้างบทบาทที่สร้างสรรค์ของตนเองในสตรี และข้อมูลเพื่อการปรับปรุงรายการ

2. การวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ตามสมมติฐานแต่ละข้อ ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 : สตรีที่มีลักษณะทางประชากรที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีต่างกัน
- ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (ONEWAY ANOVA) เพื่ออธิบายความแตกต่างของการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีระหว่างกลุ่มที่มีลักษณะทางประชากรที่ต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 : การเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ประโยชน์ด้านต่าง ๆ
- ใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีกับการรับรู้ประโยชน์ด้านต่าง ๆ

- สมมติฐานที่ 3 : การเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีมีความสัมพันธ์กับการนำไปใช้เพื่อการเสริมสร้างบทบาทที่สร้างสรรค์ของตนเองในสตรี
- ใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีกับการนำไปใช้เพื่อการเสริมสร้างบทบาทที่สร้างสรรค์ของตนเองในสตรี
  - ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ 2 ทาง (TWOWAY ANOVA) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีกับการรับรู้ประโยชน์และการนำไปใช้เพื่อการเสริมสร้างบทบาทที่สร้างสรรค์

- สมมติฐานที่ 4 : การรับรู้ประโยชน์ด้านต่าง ๆ ในการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีมีความสัมพันธ์กับการนำไปใช้เพื่อการเสริมสร้างบทบาทที่สร้างสรรค์ของตนเองในสตรี
- ใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ประโยชน์ด้านต่าง ๆ ในการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีกับการนำไปใช้เพื่อการเสริมสร้างบทบาทที่สร้างสรรค์ของตนเองในสตรี

การประมวลผลข้อมูล

หลังจากที่ได้เก็บแบบสอบถามครบถ้วนแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลแล้วทำการลงรหัส (Coding) และนำไปประมวลผลข้อมูลโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ เพื่อทำการวิเคราะห์ทางสถิติ